



# Global Entrepreneurship Monitor Resum executiu Catalunya 2012



Amb la col·laboració de:



**Universitat Autònoma  
de Barcelona**

**Autors i equip de recerca:**

Dr. Yancy Vaillant (UAB) Dir.  
Dr. Carlos Guallarte (UAB)  
Dr. Esteban Lafuente (IERMB)  
Eduardo Gómez-Araujo (UAB)  
Rodrigo A. Olivares Contreras (UAB)  
Manoj Chandra Bayon (UAB)  
Marc Figuls (IERMB)

Dipòsit Legal B. 14210-2013

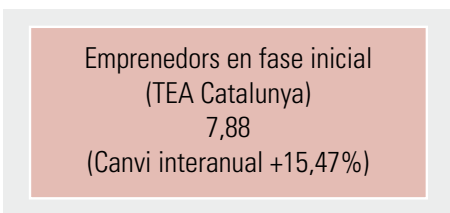
Les dades utilitzades per a la confecció d'aquest informe són recollides pel Consorci Internacional GEM. La seva anàlisi i interpretació és responsabilitat exclusiva dels autors.

**El 7,88% de la població adulta catalana estava involucrada en activitats emprenedores el 2012**

**Aproximadament 89.400 persones a Catalunya van crear una empresa entre 2011 i 2012**

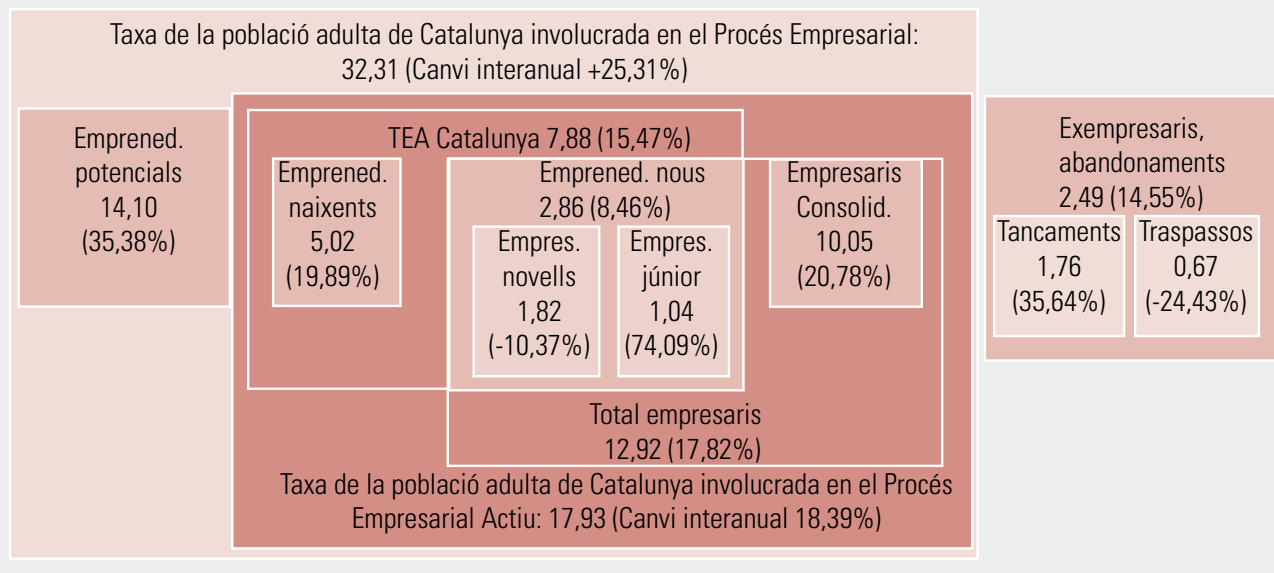
**L'Informe GEM-Catalunya 2012 analitza l'activitat emprenedora així com la proporció de la població adulta a Catalunya involucrada en activitats empresarials i de creació d'empreses durant l'any 2012. A més, es revisen una sèrie de factors comunament identificats com a determinants a l'hora d'explicar la creació de noves empreses. A continuació es detallen els resultats més importants d'aquest estudi.**

La proporció de la població adulta a Catalunya involucrada en la creació d'una iniciativa empresarial el 2012 va créixer més del 15% respecte a l'any anterior, i la TEA reportada per al 2012 és de 7,88, fet que representa un increment del 56,3% des del 2010.



Això suposa que el 2012 hi havia a Catalunya aproximadament 385.900 persones emprenedores en fase inicial de creació d'empreses. Tanmateix, el nombre d'Empresaris Novells que han creat una empresa entre 2011 i 2012 és d'aproximadament 89.400 persones, xifra inferior a la que es va observar l'any anterior.

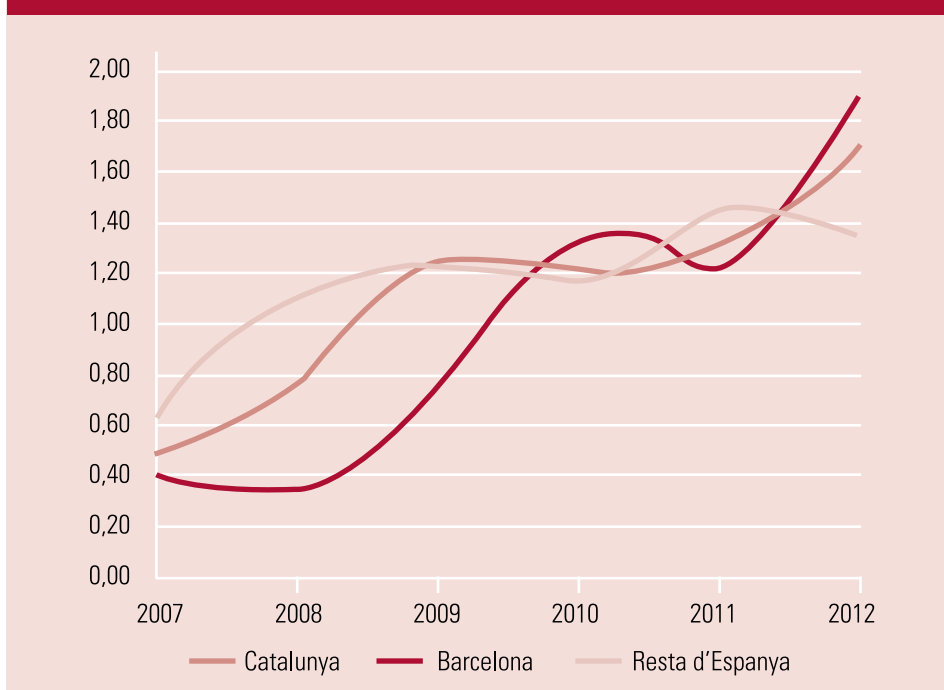
Figura 1. Procés empresarial de Catalunya el 2012



**Hi ha hagut un important augment en la taxa de tancaments empresarials el 2012**

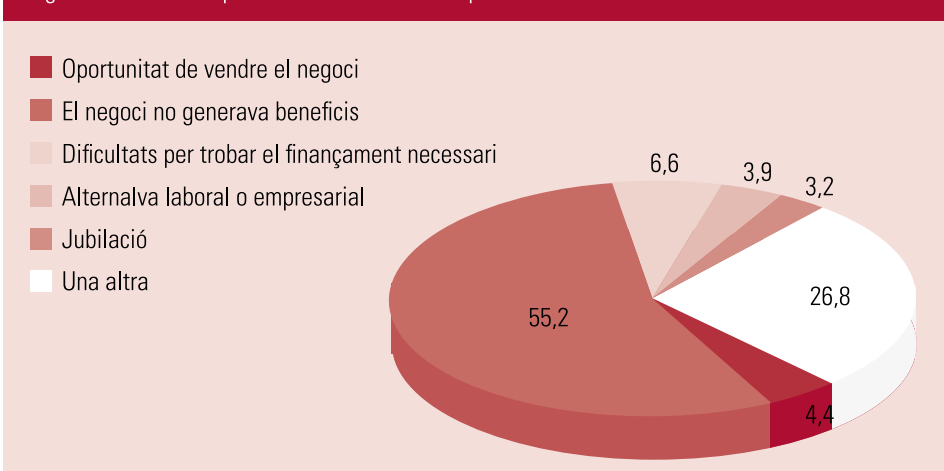
No solament ha baixat l'entrada d'Empresaris Novells a l'economia catalana el 2012, sinó que també preocupa l'augment de taxa d'abandonament empresarial. El 2,49% dels adults de Catalunya van declarar haver abandonat la seva carrera emprenedora l'últim any. La proporció d'Exempresaris que van precisar que les seves iniciatives empresarials no van tenir continuïtat va augmentar un 35,6% durant l'últim any.

Figura 2. Taxa anual d'abandonament empresarial – Exempresaris (%)



En conseqüència, s'estima que més del 60% dels emprenedors que van engagar les seves empreses entre 2009-2011 no han aconseguit sobreviure per poder formar part del grup d'Empresaris Júnior el 2012. La falta de rendibilitat del negoci (55,2%), més que els problemes de finançament (6,6%), és la principal raó que donen els Exempresaris per justificar l'abandonament de la seva carrera emprenedora el 2012. A més, els resultats per al 2012 mostren un augment en la proporció d'Exempresaris que pertany a famílies amb nivells d'ingressos superiors a la mitjana catalana. Això indica que la capacitat financera de l'emprenedor ja no és una condició suficient per assegurar la supervivència empresarial.

Figura 3. Els motius per a l'abandonament empresarial dels catalans el 2012



**El 2,49% dels adults van declarar haver abandonat la seva carrera emprenedora l'últim any**

**Més del 60% de les empreses creades entre 2009 i 2011 no han aconseguit sobreviure fins al 2012**

**La raó principal que donen els Exempresaris per a l'abandonament és la falta de rendibilitat del negoci**

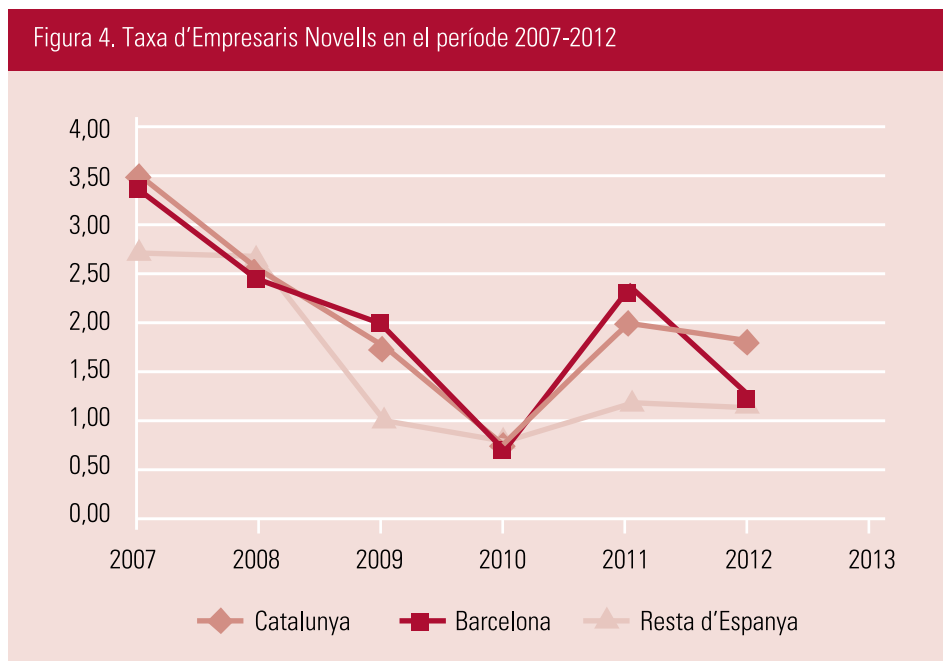
**Contràriament al conjunt de Catalunya, l'activitat emprenedora de Barcelona va baixar el darrer any**

**Barcelona només va generar el 69% dels emprenedors necessaris per compensar els que van deixar de ser-ho**

**Els baixos nivells de relleu emprenedor dificulten el manteniment de l'“estoc” empresarial de Catalunya**

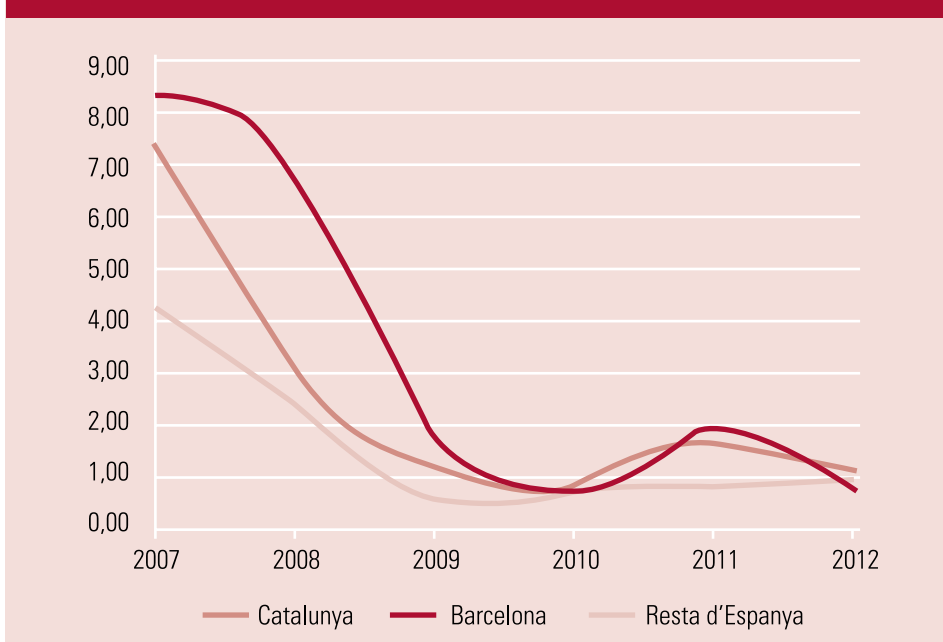
Contràriament al conjunt de Catalunya, l'activitat emprenedora (TEA) de la província de Barcelona va experimentar una caiguda el darrer any, a causa, principalment, de la considerable minva de l'entrada d'Empresaris Novells. Malgrat la caiguda de la TEA de la província de Barcelona, aquesta roman per sobre del valor assolit per la resta de regions espanyoles.

Figura 4. Taxa d'Empresaris Novells en el període 2007-2012



El 2012, la província de Barcelona només va generar el 69% dels Emprenedors Novells necessaris per compensar i reemplaçar els Emprenedors que van deixar de ser-ho després d'haver tancat les seves empreses l'últim any. Aquesta baixa ràtio de naixement empresarial observada per al 2012 significa que no s'està optimitzant el potencial per generar Empresaris Novells. Això, en part, explica perquè Barcelona i Catalunya continuen tenint uns nivells baixos de relleu empresarial. La recaiguda en la taxa d'entrada empresarial redueix les expectatives en la taxa futura d'Emprenedors Nous i dificulta el manteniment de l'“estoc” Empresarial de Catalunya. De la mateixa manera, la davallada de la ràtio de regeneració empresarial de Catalunya és un indicador de la persistència temporal en l'estancament emprenedor del país.

Figura 5. Flux net empresarial

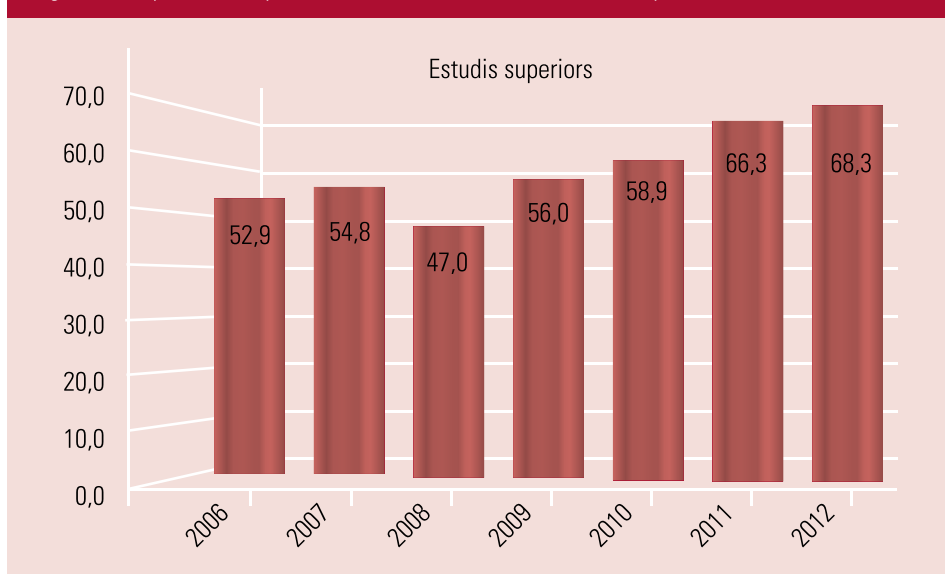


**El perfil de l'emprenedor de Catalunya continua millorant, és el quart any seguit de millores**

**Més del 68% dels emprenedors de Catalunya compten amb estudis superiors**

Malgrat això, hi ha molts elements que assenyalen millores en l'activitat emprenedora de Catalunya. El nivell d'educació formal dels emprenedors catalans el 2012 (68,3% amb educació superior) ens indica una solidesa empresarial més gran per part en aquelles iniciatives empresarials promogudes per nous emprenedors a Catalunya amb alts nivells de capital humà.

Figura 6. Proporció d'emprenedors en fase inicial amb estudis superiors entre 2006-2012



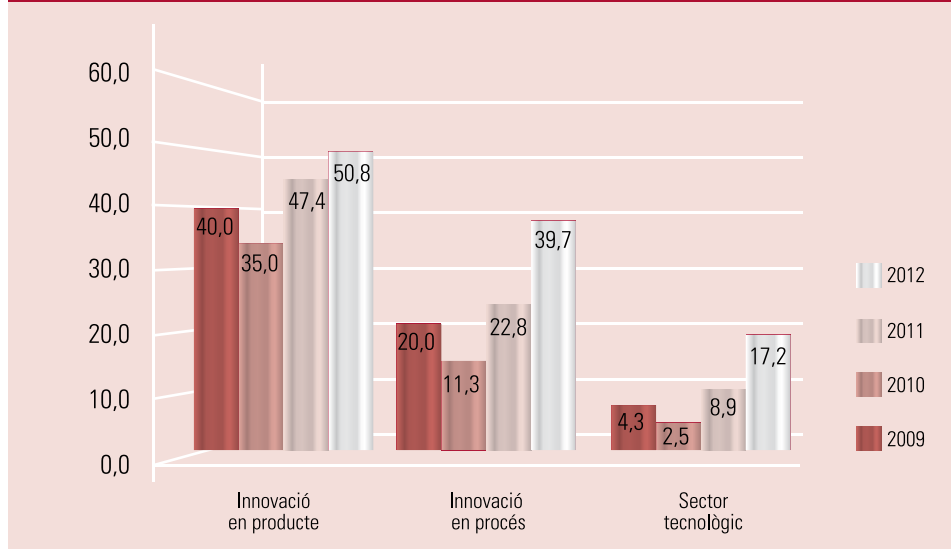
**L'emprenedoria catalana ha adoptat un perfil innovador el 2012**

**Els Emprendors Novells han augmentat la seva orientació envers sectors amb intensitat tecnològica**

**Augmenta l'emprenedoria des de l'atur i baixa la taxa d'Exempresaris que passen a tenir un treball per compte d'altre**

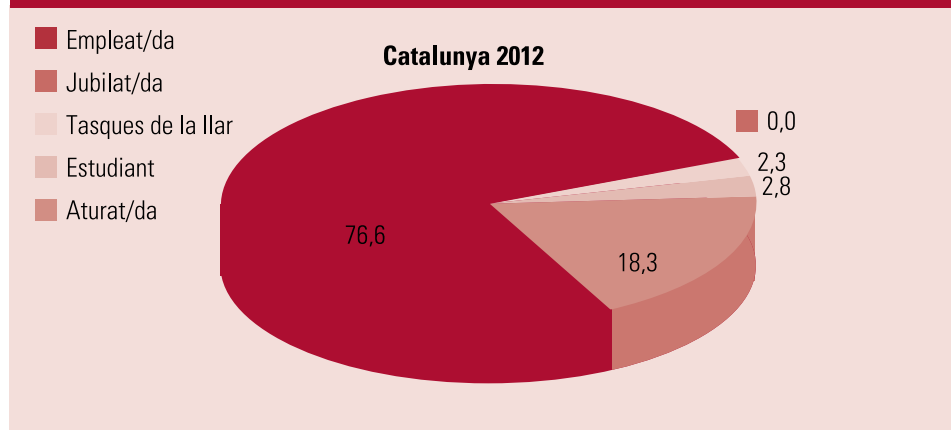
Es pot observar com l'emprenedoria catalana ha tornat a adoptar el 2012 un perfil innovador que era habitual abans de la desacceleració econòmica. La innovació de procés i l'ús de noves tecnologies per part de les empreses creades a Catalunya durant el darrer any han experimentat un increment substancial. De la mateixa manera, la configuració sectorial de les noves empreses creades pels Emprendors Novells ha millorat la seva orientació envers sectors amb intensitat tecnològica.

Figura 7. Innovació dels Empresaris Novells de Catalunya



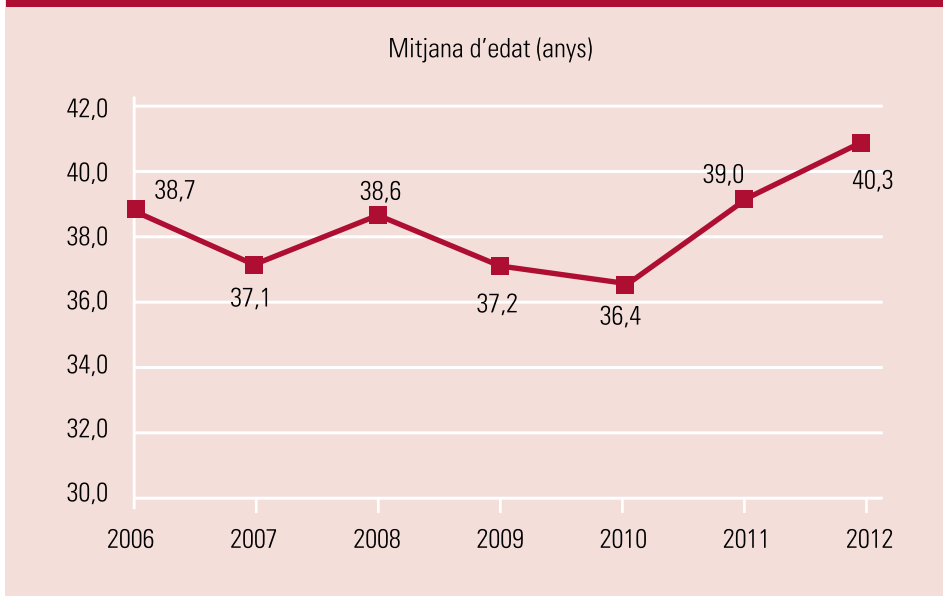
Per primera vegada a Catalunya, el 2012 els aturats són desproporcionadament representatius entre els individus involucrats en activitats emprenedores. Hi ha un nombre creixent de persones que estan abandonant les seves esperances de trobar feina al mercat laboral i redirigeixen seus esforços cap a l'emprenedoria per trobar una sortida mercantil a la seva situació laboral. Alhora, només el 40% dels Exempresaris –empresaris que van tancar un negoci durant l'últim any– van passar de l'emprenedoria a una situació d'ocupació laboral.

Figura 8. Ocupació des de la qual es passa a l'activitat emprenedora a Catalunya 2011-2012 (%)



El 2012 s'observa un auge d'emprenedors amb edats compreses entre els 45 i els 54 anys, fet que incrementa la mitjana d'edat de l'emprenedor en fase inicial a Catalunya a 40,3 anys (la més alta registrada pel GEM Catalunya).

Figura 9. Evolució de la mitjana d'edat dels emprenedors catalans en fase inicial 2006-2012



Malgrat l'increment de la mitjana d'edat de l'emprenedor català, l'activitat emprenedora dels joves a Catalunya ha experimentat una millora significativa el 2012. La taxa d'Emprenedors Naixents joves va créixer un 11,07%, mentre que els joves són més presents en el nucli dels Nous Empresaris catalans (augment del 6,53%). En el context econòmic actual s'observa com els joves emprenedors catalans materialitzen en un grau més elevat les seves iniciatives empresarials quan el coneixement i la formació es complementen amb l'accés a recursos financers.

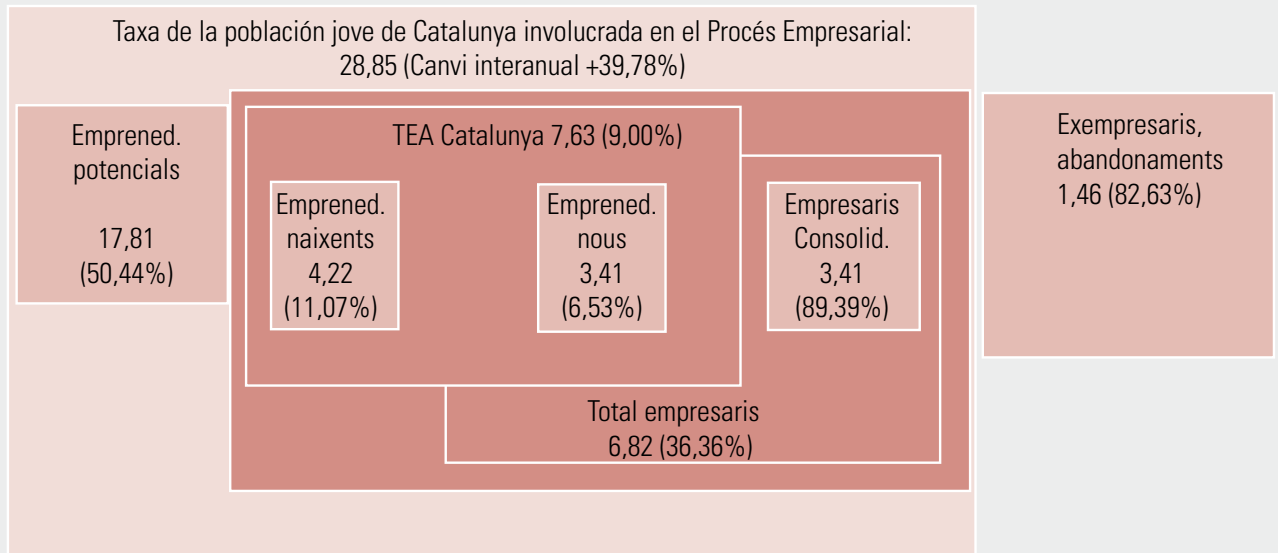
**S'ha incrementat la mitjana d'edat de l'emprenedor a Catalunya, que ha superat els 40 anys per primera vegada**

**No obstant això, l'activitat emprenedora dels joves a Catalunya va créixer**

**Els joves emprenedors materialitzen les seves iniciatives empresarials en un grau més elevat**



Figura 10. Procés empresarial dels joves de Catalunya el 2012



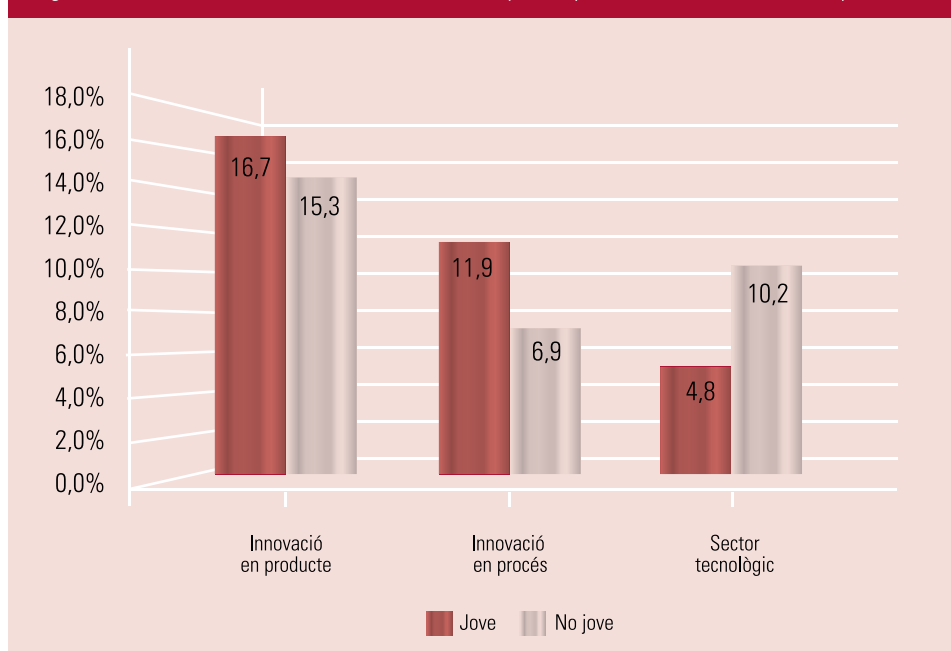
**Un 29% dels joves de Catalunya participen en alguna fase del procés empresarial**

D'aquesta manera, l'anàlisi del perfil del jove empenedor català ens permet observar que les empreses creades per joves a Catalunya es mostren més actives i amb més potencial per contribuir a l'economia. Les empreses liderades per joves empenedors a Catalunya creen més ocupació i mostren més nivells d'internacionalització, en comparació amb les empreses creades per majors de 35 anys. Tanmateix, la taxa d'abandonament entre els joves va créixer un 82,63% el darrer any, fet que evidencia que les empreses dels joves estan experimentant problemes més grans per sobreviure i consolidar-se al mercat.

**Les iniciatives empenedores promogudes per joves mostren més potencial per contribuir a l'economia**

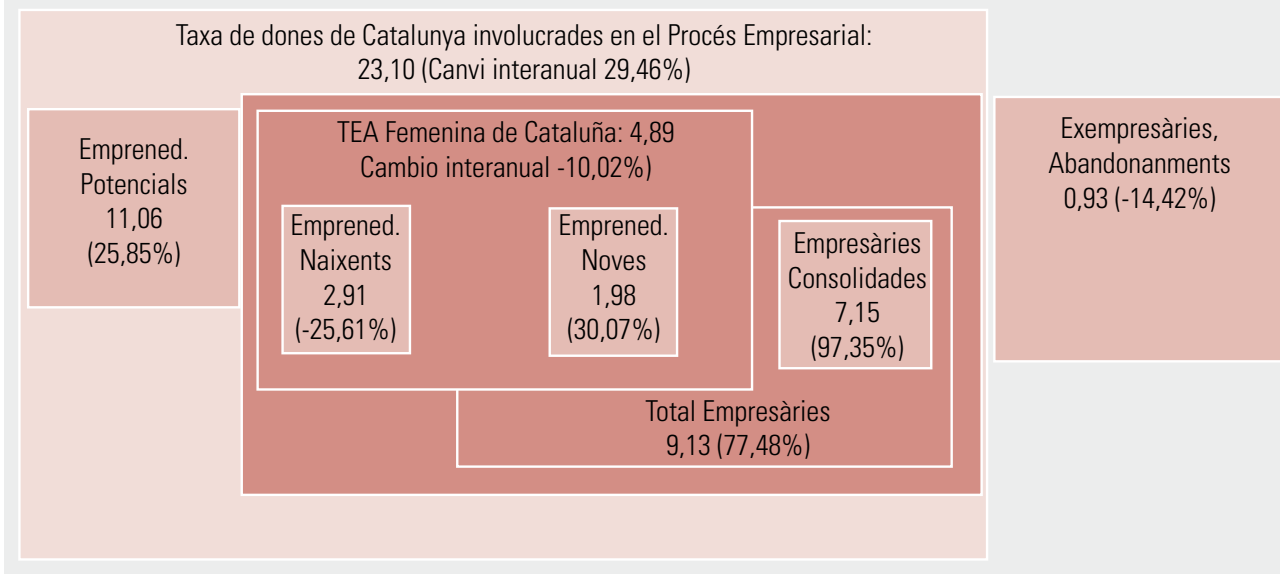
**La taxa d'abandonament empenedor entre joves va créixer un 83% el darrer any**

Figura 11. Innovació entre les iniciatives creades per Empresaris Novells de Catalunya el 2012



Pel que fa a l'emprenedoria femenina a Catalunya, la intenció emprenedora de les catalanes ha augmentat de manera constant des del 2009. Per contra, l'activitat emprenedora de les dones a Catalunya ha experimentat un retrocés important durant aquest mateix període, fet que assenjala la presència de determinades barreres que impedeixen que moltes iniciatives de dones esdevinguin noves empreses.

Figura 12. Procés empresarial femení a Catalunya el 2012



El 2012, l'activitat emprenedora femenina (4,89) va ser inferior a la meitat de la TEA masculina (10,77). Alhora, l'emprenedoria femenina el 2012 ha estat molt caracteritzada per motius de necessitat, i això malgrat que el 82% de les Emprenedores Naixents emprenen des de la seguretat d'un lloc de treball per compte d'altri. Analtzant l'abandonament empresarial de les dones els darrers anys, es constata que la reinserció laboral de les Exemprenedores és molt baixa, i això podria significar que l'emprenedoria fins a cert punt juga en contra de les expectatives laborals per a les dones que decideixen deixar la seva activitat laboral per iniciar una carrera emprenedora.

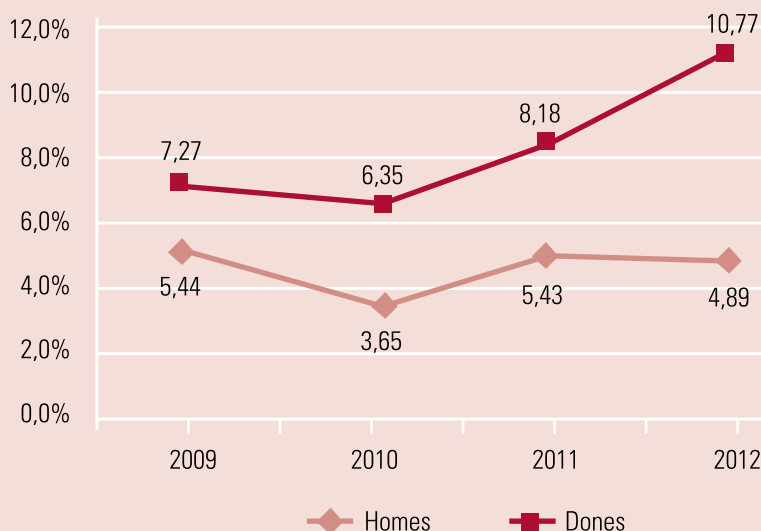
**L'activitat emprenedora femenina ha experimentat un retrocés important**

**Molt poques Exemprenedores aconseguixen reintegrar-se al món laboral**

**Mentre que la taxa d'abandonament emprenedor masculina es va doblar el 2012, la femenina va baixar**

**L'oferta financera és l'aspecte pitjor valorat pels experts catalans**

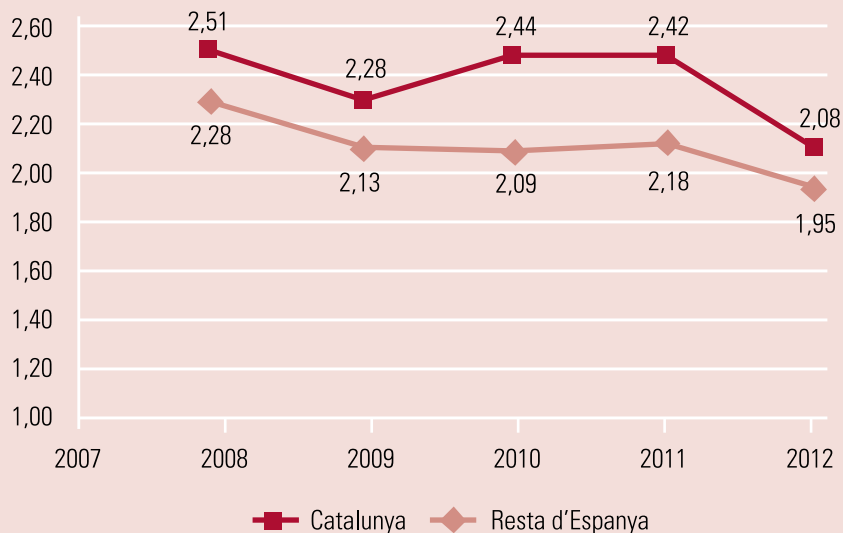
Figura 13. TEA femenina i masculina de Catalunya (2009-2012)



Tanmateix, un aspecte positiu és que la taxa d'abandonament empresarial femení va ser baixa el 2012 (0,9), i que s'ha mantingut en nivells molt baixos des del 2010. Per contra, la taxa d'abandonament (Exempresaris) masculina s'ha doblat des del 2010 fins a assolir el 2,8% el 2012.

**Segons els experts:** L'accés a recursos financers és l'aspecte valorat més negativament pels experts catalans consultats. D'acord amb l'actual situació econòmica, la percepció sobre la possibilitat d'accedir a recursos financers entre els experts catalans ha caigut de manera important des del 2010.

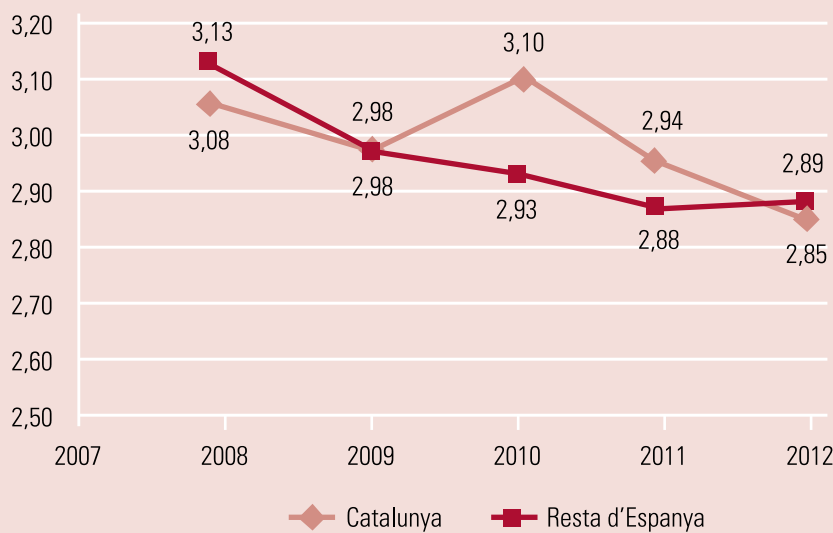
Figura 14. Valoració feta pels experts sobre la presència de fonts de finançament disponibles per a emprenedors i empreses de recent creació



Els experts valoren cada vegada més positivament la capacitat de les universitats per proveir i traslladar coneixements que ajudin l'estudiant a iniciar-se en activitats emprenedores. De la mateixa manera, Catalunya s'ha beneficiat de millores, segons la percepció dels experts consultats, en la capacitat del personal que treballa a les agències governamentals encarregades de donar suport a emprenedors, i també és positiva la valoració feta respecte al funcionament dels parcs científics i incubadores. Tanmateix, l'efectivitat dels programes governamentals de suport ha perdut valoració a Catalunya entre 2008 i 2012.

Quant al clima emprenedor, la valoració dels experts catalans sobre el foment per part de la cultura local envers els valors relacionats amb l'autosuficiència, la presa de riscos emprenedors i la creativitat i innovació, ha caigut considerablement des de l'any 2010.

Figura 15. Valoració feta pels experts sobre l'èmfasi envers l'autosuficiència promogut des de la cultura local



**La valoració de la contribució de les universitats a l'activitat emprenedora és positiva**

**Catalunya s'ha beneficiat de millores en la capacitat del personal de suport a l'activitat emprenedora**

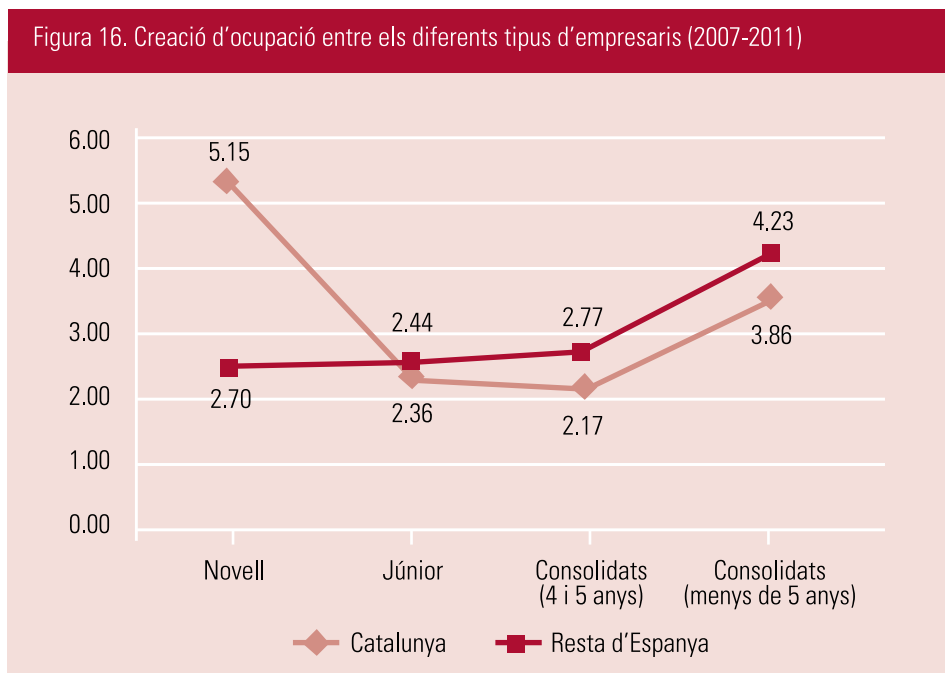
**La valoració de la cultura emprenedora a Catalunya ha caigut des de l'any 2010**

**Els Empresaris Novells són els que més contribueixen a la internacionalització i la innovació**

**La creació d'ocupació és tan important entre els Empresaris Novells com entre els més consolidats**

En el concernent a la creació d'ocupació, la contribució feta per les empreses de recent creació (Empresaris Novells) i per les empreses consolidades és igualment important. Els Empresaris Novells catalans tenen una preferència més gran per l'accés a mercats internacionals, i, en comparació amb els empresaris consolidats, són els que més contribueixen a l'economia en termes d'innovació de producte. Hi ha una tendència temporal entre els empresaris catalans a innovar més en processos productius que a introduir innovacions de producte.

Figura 16. Creació d'ocupació entre els diferents tipus d'empresaris (2007-2011)



Finalment, d'acord amb el que s'ha observat, les polítiques de recolzament a l'empresari no s'han de centrar exclusivament en les empreses de recent creació, sinó que a més han de donar suport a les empreses amb bagatge de mercat per facilitar-ne la consolidació i el creixement.

	CATALUNYA			BARCELONA		
	2011	2012	Evolució	2011	2012	Evolució
Total	6,82	7,88	Augmenta	6,96	6,51	Disminueix
TEA femenina (sobre total de població femenina de 18-64 anys)	5,4	4,9	Disminueix	5,3	3,9	Disminueix
% TEA que són dones	39,1%	30,5%	Disminueix	37,8%	30,1%	Disminueix
TEA masculina (sobre total de població masculina de 18-64 anys)	8,2	10,8	Augmenta	8,5	9,1	Augmenta
% TEA que són homes	60,9%	69,5%	Augmenta	62,2%	69,9%	Augmenta
TEA juvenil (sobre total de població juvenil de 18-34 anys)	7,0	7,6	Augmenta	7,0	6,2	Disminueix
% TEA que són joves (<35)	36,1%	29,6%	Disminueix	36,5%	33,1%	Disminueix
TEA per necessitat (iniciatives creades per falta d'alternatives d'ocupació)	1,3	2,0	Augmenta	1,4	1,9	Augmenta
TEA per oportunitat (iniciatives que aprofiten un negoci detectat)	5,4	5,8	Augmenta	5,4	4,5	Disminueix
TEA per un altre motiu (iniciatives creades per altres motius)	0,1	0,1	Estable	0,1	0,1	Estable
Nombre d'empleats (Novell)	6,9	3,6	Disminueix	7,9	6,4	Disminueix
Expectativa en 5 anys (Novell)	7,5	6,8	Disminueix	9,1	12,7	Augmenta
Microempreses (Novell)	91,1%	100%	Augmenta	90,7%	100%	Augmenta
Expectativa en 5 anys (Novell)	90,5%	93,6%	Augmenta	92,3%	87,0%	Disminueix
Autònoms (Novell)	65,6%	64,1%	Disminueix	65,1%	71,0%	Augmenta
Expectativa en 5 anys (Novell)	40,0%	49,1%	Augmenta	43,6%	58,1%	Augmenta
% TEA amb estudis superiors	66,3%	68,3%	Augmenta	70,6%	65,3%	Disminueix
% TEA amb renda familiar anual superior a €40.000	33,3%	24,9%	Disminueix	37,9%	31,2%	Disminueix
% Emprenedors Naixents estudiants	1,0%	2,9%	Augmenta	1,4%	1,8%	Augmenta
% Emprenedors Naixent aturats	16,9%	18,3%	Augmenta	7,7%	20,0%	Augmenta
% Empresaris Novells al sector extractiu o primari	5,5%	0,0%	Disminueix	2,1%	0,0%	Disminueix
% Empresaris Novells al sector transformador	20,0%	15,6%	Disminueix	19,1%	19,4%	Augmenta
% Empresaris Novells al sector de serveis a empreses	25,5%	40,6%	Augmenta	29,8%	41,9%	Augmenta
% Empresaris Novells al sector orientat al consum	49,1%	43,8%	Disminueix	48,9%	38,7%	Disminueix
% Iniciatives innovadores en producte o servei (Novell)	47,4%	50,8%	Augmenta	44,7%	37,7%	Disminueix
% Iniciatives innovadores en procés (Novell)	22,8%	39,7%	Augmenta	21,2%	37,5%	Augmenta
% Iniciatives el sector de les quals és d'alta base tecnològica (Novell)	8,9%	9,4%	Augmenta	8,5%	12,9%	Augmenta
% Iniciatives que exporten en algun grau (Novell)	30,4%	23,0%	Disminueix	24,4%	20,7%	Disminueix
% que coneix personalment nous emprenedors	28,6%	32,6%	Augmenta	27,2%	28,9%	Augmenta
% que percep bones oportunitats per emprendre	16,0%	16,8%	Augmenta	16,9%	16,4%	Disminueix
% que es reconeix habilitats i coneixements per emprendre	53,7%	53,8%	Estable	53,5%	51,1%	Disminueix
% que reconeix que la por del fracàs és un obstacle per emprendre	49,2%	48,5%	Disminueix	48,7%	47,1%	Disminueix
% que consideren que l'emprenedoria és una bona elecció professional	74,6%	71,3%	Disminueix	73,6%	71,8%	Disminueix
% que creuen que la creació exitosa d'una empresa proporciona estatus social	65,5%	61,1%	Disminueix	64,4%	61,2%	Disminueix
Emprenedors Potencials amb intenció d'emprendre en els pròxims tres anys	10,2	14,1	Augmenta	10,5	13,5	Augmenta
Exempresaris que han abandonat una activitat per tancar-la	1,3	1,8	Augmenta	1,2	1,8	Augmenta

## Annex 1: Glossari de termes per descriure el procés empresarial

### Desglossament de la participació de la població adulta involucrada en les diferents etapes del procés empresarial

**Emprenedor potencial:**  
Intenció de crear una empresa en els propers 3 anys.

**TEA: Empresaris en fase inicial**  
(Emprenedor naixent + Emprenedor nou)

**Empresari naixent:**  
Procés de creació d'empresa en els últims 12 mesos.

**Emprenedor nou:**  
Novell + Júnior  
**Empresari novell:**  
Empresa creada l'any anterior a l'enquesta.  
**Empresari júnior:**  
Empresa creada en el segon o tercer any anterior a l'enquesta.

**Empresari consolidat:**  
Empresa amb més de 3 anys i mig de vida (42 mesos).

**Empresaris (últims 12 mesos):**  
Tancaments + Traspassos

**Tancament:**  
L'empresa cessa la seva activitat.

**Traspàs:**  
L'empresa continua la seva activitat sense l'emprenedor.

**Total Empresaris:**  
Emprenedors nous + Empresaris consolidats

**Procés empresarial actiu:** Emprenedors naixents + Total Empresaris

